

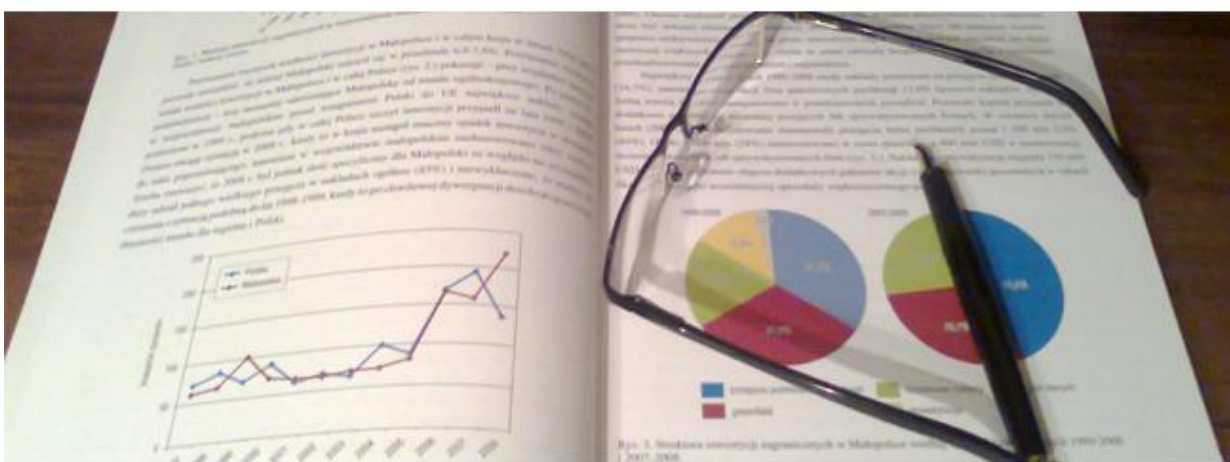

MAŁOPOLSKIE OBSERWATORIUM GOSPODARKI

Departament
Rozwoju Gospodarczego
Urząd Marszałkowski
Województwa Małopolskiego

Barometr społeczno-gospodarczy Małopolski

Szacunki PKB w 2009 roku dla województwa małopolskiego
z elementami prognozy na 2010 rok

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Barometr społeczno-gospodarczy Małopolski

to wieloletni projekt badawczy prowadzony przez Małopolskie Obserwatorium Gospodarki, którego cykliczne raporty dotyczące różnych obszarów pozwalają na rozpoznanie, w którym momencie cyklu koniunkturalnego znajduje się gospodarka małopolska.

CEL

Barometr społeczno-gospodarczy Małopolski (BSGM) obejmuje szacowanie PKB i bezpośrednich inwestycji zagranicznych na poziomie województwa, jako uzupełnienie statystyki publicznej. Istotnym elementem BSGM jest także bezpośrednie badanie koniunktury gospodarczej przez test koniunktury oraz utworzenie Wskaźnika Wyrzedzającego Koniunktury. Pozostałe obszary objęte BSGM to atrakcyjność inwestycyjna województwa, innowacyjność przedsiębiorstw, aktywność inwestycyjna przedsiębiorstw. Podczas ostatniego kryzysu gospodarczego okazało się, że ważnym czynnikiem wpływającym na jego przebieg był popyt konsumpcyjny, dlatego ważnym elementem BSGM jest badanie nastrojów społecznych.

ELEMENTY

Ze względu na innowacyjną formę projektu zdecydowano się na sekwencyjne uruchamianie kolejnych elementów BSGM. Pełny zestaw raportów powinien ukazać się pod koniec 2011 roku. Raporty będą powstawały co kwartał, od końca 2010 roku.

HARMONOGRAM

BSGM koncentruje się na województwie małopolskim, jednak dla porównań w raportach przygotowanych w 2010 roku prezentowane są także dane dla województw sąsiadujących: podkarpackiego, świętokrzyskiego i śląskiego oraz dla województw: dolnośląskiego, opolskiego, mazowieckiego i wielkopolskiego. Zakres terytorialny waha się w zależności od badanej tematyki.

ZAKRES
TERYTORYALNY

Copyright © Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków 2010.
Kopiowanie i rozpowszechnianie może być dokonane z podaniem źródła.
Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie.

Małopolskie Obserwatorium Gospodarki
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Gospodarki i Społeczeństwa Informacyjnego
ul. Basztowa 22, 31-156 Kraków
Adres do korespondencji:
30-017 Kraków, ul. Raclawicka 56
(012) 63 03 368, (012) 63 03 374
e-mail: gospodarka@umwm.pl
www.gospodarka.obserwatoria.malopolska.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Raport przygotowany przez:

Szacunki PKB w 2009 roku dla województwa małopolskiego z elementami prognozy na 2010 rok

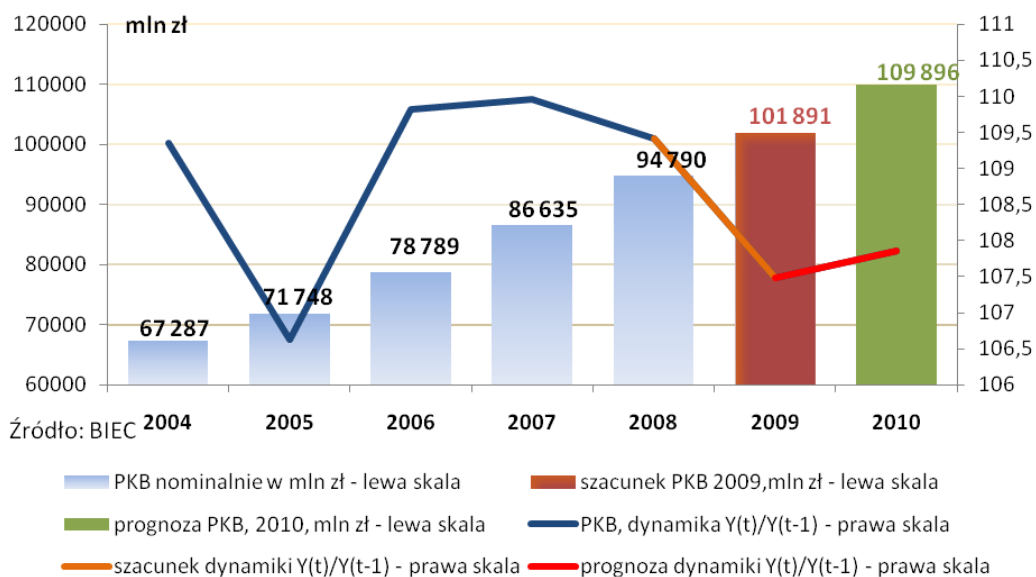
Produkt krajowy brutto jest powszechnie uznawaną miarą rozwoju gospodarczego i dobrobytu. Mimo, że niedoskonały, jest najlepszym wskaźnikiem, jakim dysponujemy. Ze względu na skomplikowaną metodologię, GUS publikuje dane na temat PKB z dużymi opóźnieniami. W szczególności dotyczy to Rachunków Regionalnych, czyli danych o PKB generowanym przez województwa. Rachunki te publikowane są z dwuletnim opóźnieniem. Ponieważ jest to istotna informacja o kondycji gospodarki regionalnej, Małopolskie Obserwatorium Gospodarki podjęło próbę szacowania PKB na poziomie regionów za 2009 rok oraz próbę prognozowania na 2010 rok.

Produkt krajowy brutto województwa małopolskiego

- W 2009 roku, zgodnie z szacunkami, wartość wytworzonego w województwie małopolskim produktu krajowego brutto wyniosła 101 891 mln zł.
- W efekcie spowolnienia krajowej gospodarki, doświadczanego w okresie 2008-2009, dynamika produktu krajowego brutto w ujęciu nominalnym w 2009 roku uległa ograniczeniu: z 9,4% w 2008 roku do 7,5% w 2009 roku.
- Zgodnie z prognozą, w 2010 roku województwo małopolskie wytworzy produkt krajowy brutto o 7,9% wyższy w stosunku do 2009 roku. Wyniesie on 109 896 mln zł.
- Kontrybucja województwa małopolskiego w krajowy PKB wzrosła z 7,3% w 2004 roku do 7,4% w 2008 roku. Szacuje się, że w 2009 roku udział ten wzrósł do 7,6%, a prognoza kontrybucji województwa małopolskiego w krajowy PKB na 2010 rok to 7,7%.

Rysunek 1. Produkt krajowy brutto województwa małopolskiego w latach 2004-2008, szacunki dla 2009 roku oraz prognoza na 2010 rok

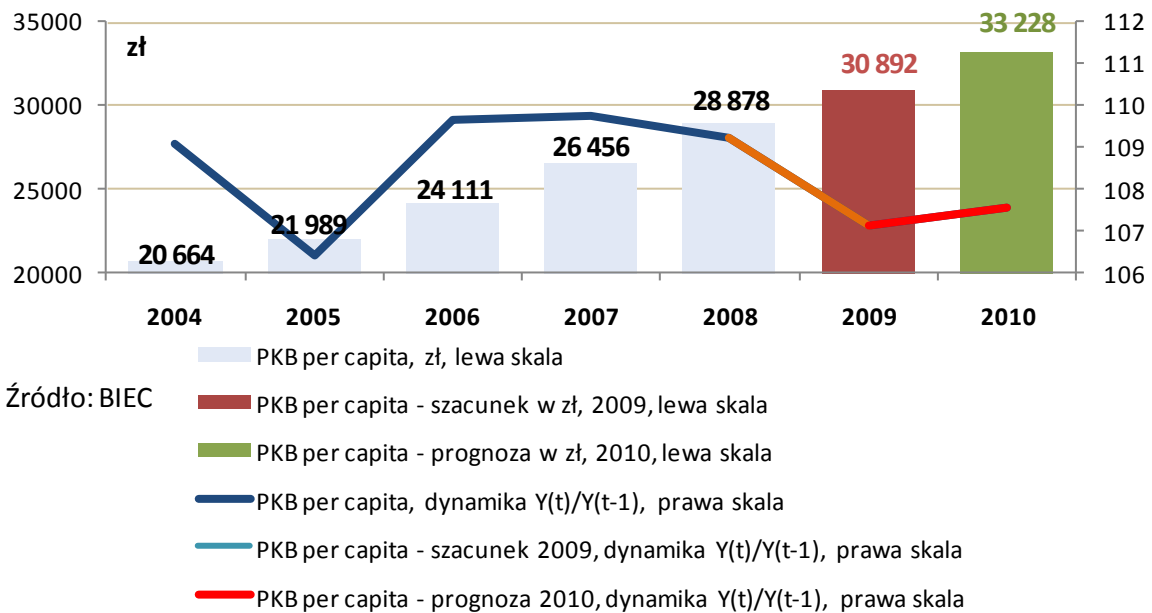

- W 2009 roku przeciętny poziom produktu krajowego brutto w przeliczeniu na jednego mieszkańca wzrósł w stosunku do 2008 roku o 2 014 zł i wyniósł 30 892 zł.
- Prognozuje się, że w 2010 roku produkt krajowy brutto na jednego mieszkańca wzrośnie w porównaniu z 2009 rokiem o 2 336 zł, osiągając poziom 33 228 zł.
- Pod względem dynamiki zmian rocznych wielkości PKB na jednego mieszkańca, w analizowanym okresie najkorzystniejsze były lata 2006 i 2007, kiedy to PKB per capita wzrastał o 9,7% w skali roku. Niewiele gorszy był 2008 rok: 9,2% wzrostu w stosunku do 2007 roku.

- Dynamika wzrostu wielkości PKB województwa małopolskiego per capita w 2009 roku w stosunku do 2008 roku spadła do 7,1%, jednak na 2010 rok jest prognozowane przyspieszenie tempa wzrostu małopolskiego PKB w przeliczeniu na mieszkańca do 7,6% w porównaniu z 2009 rokiem.

Rysunek 2. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca województwa małopolskiego w latach 2004-2008, szacunki dla 2009 roku oraz prognoza na 2010 rok

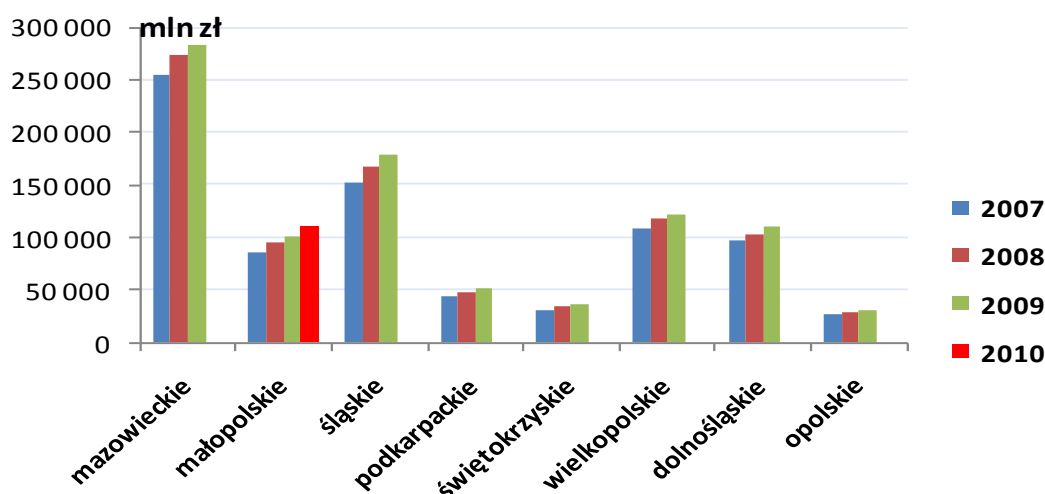
- W latach 2004 do 2008 produkt krajowy brutto per capita województwa małopolskiego był niższy od przeciętnego krajowego PKB per capita o około 14%.
- Pod tym względem sytuacja w latach 2009 i 2010 uległa istotnej poprawie. Zgodnie z szacunkami, PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca był o 12,3% mniejszy od średniej krajowej, zaś prognoza na 2010 rok wskazuje, że różnica ta spadnie do 11,9%.

Produkt krajowy brutto województwa małopolskiego na tle wybranych województw

Do porównania wytworzonego w województwie małopolskim PKB wybrano następujące województwa: mazowieckie, śląskie, dolnośląskie, wielkopolskie, świętokrzyskie, podkarpackie i opolskie.

Rysunek 3. Wartość wytworzonego PKB w wybranych województwach w latach 2007-2009, prognoza PKB dla województwa małopolskiego na 2010

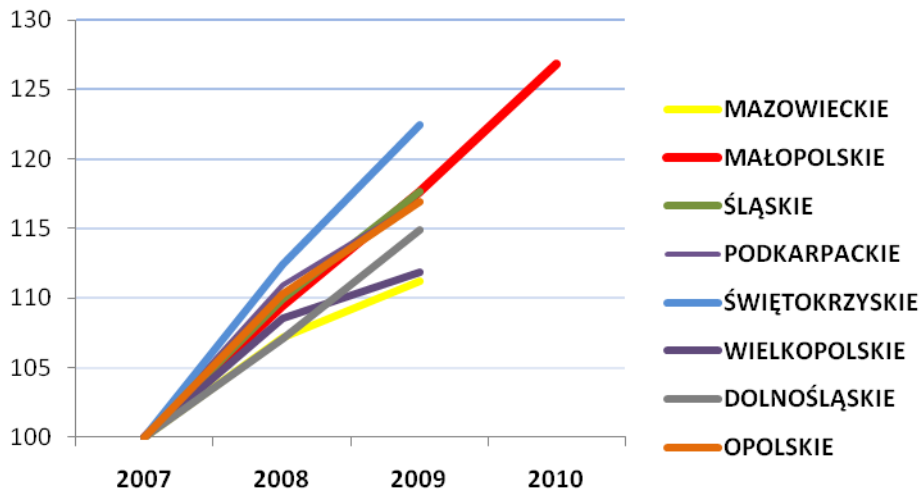
Źródło: BIEC

Zgodnie z szacunkami, województwo małopolskie w 2009 roku wytworzyło produkt krajowy brutto o wartości **101 891 mln zł**. Prognozuje się, że w 2010 roku PKB województwa małopolskiego osiągnie wartość 109 896 mln zł. Odpowiednio, w 2009 roku województwo mazowieckie wygenerowało produkt krajowy brutto w wysokości 284 519 mln zł, śląskie 179 739 mln zł, wielkopolskie 122 040 mln zł, dolnośląskie 111 107 mln zł, podkarpackie 51 069 mln zł, świętokrzyskie 31 140 mln zł, opolskie 31 132 mln zł. Pod względem wielkości wytworzonego PKB, województwo małopolskie uplasowało się w 2009 roku na 5 pozycji wśród analizowanych ośmiu województw i również na 5 pozycji w kraju.

Kontrybucja województwa małopolskiego do krajowego PKB w 2009 roku wyniosła 7,6%, co oznacza wzrost w porównaniu do lat poprzednich (w 2007 i 2008 udział ten wyniósł po 7,4%). Szacuje się, że spośród analizowanych województw w latach 2007-2009 kontrybucja województw mazowieckiego oraz wielkopolskiego w tworzenie krajowego PKB uległa zmniejszeniu: mazowieckiego z 21,8% w 2007 roku do 21,2% w 2009 roku, zaś wielkopolskiego z 9,3% w 2007 roku do 9,1% w 2009 roku.

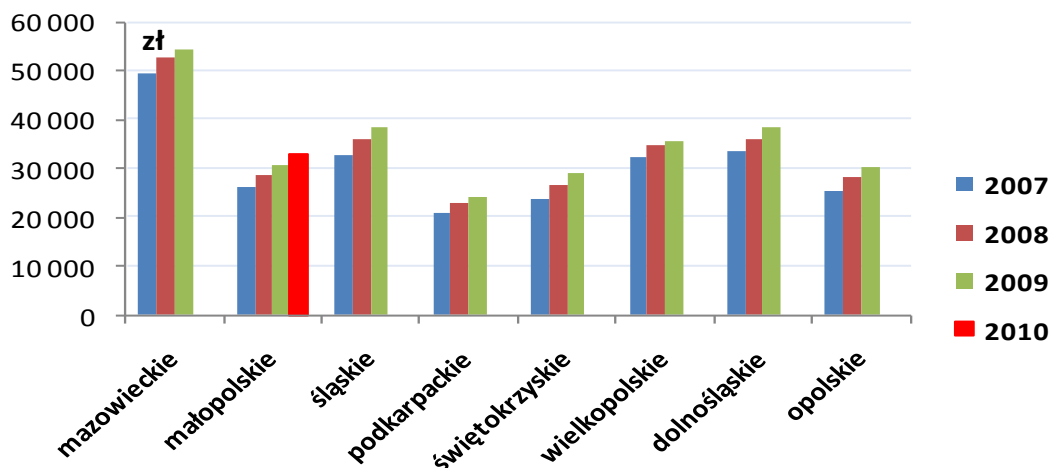
Rysunek 4. Dynamika PKB wybranych województw w latach 2007-2009 wraz z prognozą dla województwa małopolskiego na 2010 rok. Rok bazowy 2007 = 100

Źródło: BIEC

Pod względem tempa zmian wartości PKB w stosunku do 2007 roku, województwo małopolskie wykazuje wysoką dynamikę (rys. 5) i uplasowało się (razem w województwie śląskim) na drugiej pozycji, tuż za województwem świętokrzyskim. Wynika to głównie ze stosunkowo niewielkiego ograniczenia wzrostu PKB w okresie 2008-2009 w porównaniu z pozostałymi województwami.

Rysunek 5. Wartość PKB na 1 mieszkańca w wybranych województwach w latach 2007-2009 oraz prognoza PKB per capita na 2010 rok dla województwa małopolskiego

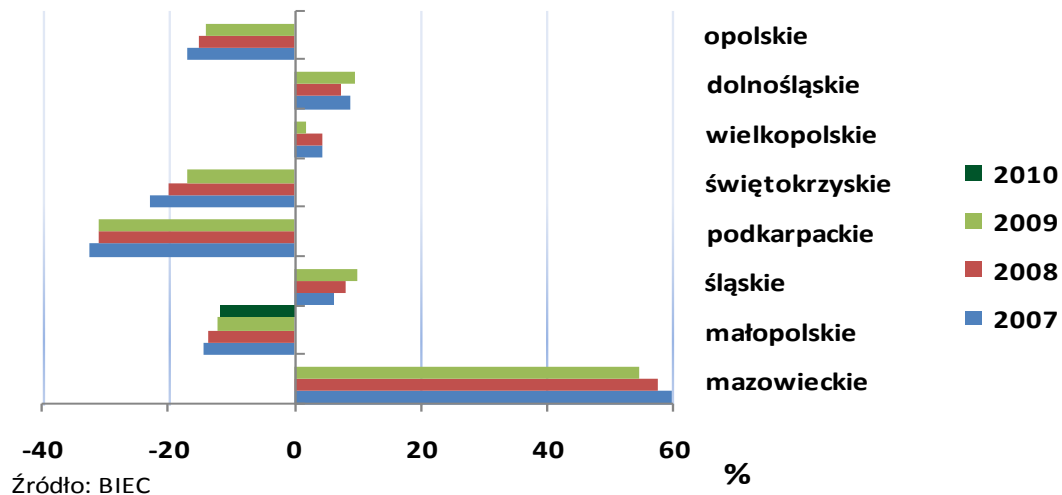
Źródło: BIEC

Pod względem wielkości wytworzonego PKB na 1 mieszkańca, województwo małopolskie uplasowało się na 5 pozycji wśród analizowanych ośmiu województw oraz na 8 pozycji w kraju. Oznacza to, że w ostatnich trzech latach województwo małopolskie systematycznie

poprawiało swoją pozycję w rankingu województw według kryterium wielkości PKB per capita: z 10 pozycji w 2007 roku, 9 pozycji w 2008 roku, do 8 pozycji w 2009 roku.

Rysunek 6. PKB per capita, procentowe odchylenie od średniej krajowej dla wybranych województw, szacunki na 2009 rok i prognoza na 2010 rok dla województwa małopolskiego

Założenia metodologiczne

Założenia metodologiczne szacowania wartości produktu krajowego brutto w układzie regionalnym oparte zostały na poglądach prof. L. Zienkowskiego, wyrażonych w artykule „Rachunki narodowe wczoraj, dziś i jutro”¹. Autor, autorytet w dziedzinie rachunków narodowych, wyraża pogląd, że „wyniki rachunków narodowych prezentują raczej pewien model gospodarki (...), a nie wierne odbicie rzeczywistości społecznej (...). Publikowane wyniki obliczeń rachunków narodowych sprawiają wrażenie wysokiej precyzji obliczeń, a wszystkie przepływy i stany są ze sobą wzajemnie zbilansowane. Jest to jednak iluzja precyzji, która uwiodła wielu analityków, prognostyków i decydentów”. Zdaniem tego autora, w rachunkach narodowych chodzi głównie o oddanie procesów gospodarczych, zmiany ich struktury i strumieni przepływów w czasie, zarówno od strony tworzenia, jak i podziału wytworzonego produktu. Stąd sięganie do szczegółowych danych statystycznych, opisujących wybrane dziedziny gospodarowania, których definicje i metody zbierania źródłowych informacji są zróżnicowane, nie zwiększa precyzji szacunków. W szacowaniu wytworzonego produktu, czy to w ujęciu gospodarki krajowej, czy w podejściu regionalnym, chodzi raczej o rejestrowanie tendencji rozwojowych, nie zaś precyzyjnych wyliczeń.

W zastosowanej metodzie szacunku PKB w ujęciu regionalnym przyjęto podejście koncentrujące się na dynamice zmian jego wewnętrznej struktury w ostatnich latach, zarówno jeśli chodzi wkład poszczególnych województw w generowanie PKB ogółem, jak i ze względu na rodzaje działalności tworzące wartość dodaną w gospodarce. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na dynamikę zmian w tworzeniu PKB i jego składowych jest faza cyklu koniunkturalnego, w którym gospodarka znajdowała się w analizowanym okresie.

Przy takim podejściu należy dokonać charakterystyki zmian zachodzących w ostatnich latach w regionalnej strukturze produktu brutto.

Regionalna kontrybucja województw w tworzenie krajowego PKB charakteryzuje się następującymi cechami:

1. Procentowy udział poszczególnych województw w tworzeniu krajowego PKB podlega bardzo powolnym i nieznacznym zmianom w czasie.
2. W przebadanym okresie 1999-2008, największe zmiany pod względem kontrybucji województw w tworzenie krajowego PKB mierzone rok do roku poprzedniego, nastąpiły w latach 2001/2000 i 2002/2001, a więc w latach przypadających na poprzednią światową recesję, która w Polsce przejawiała się spadkiem aktywności gospodarczej. Impuls ten wygasł stopniowo przez kolejne cztery lata, do 2005 roku. Zaburzenie w kontrybucji województw w tworzeniu krajowego PKB w okresach recesji lub poważnego spowolnienia gospodarczego traktować można jako szok o charakterze średniookresowym, trwającym od 1 roku do 4 lat.

¹ Leszek Zienkowski, „Rachunki narodowe wczoraj, dziś i jutro”, w: „Rachunki narodowe. Wybrane problemy i przykłady zastosowań”, red. Mariusz Plich, GUS i Uniwersytet Łódzki, str. 13-26.

3. Drugim istotnym czynnikiem, określającym wielkość wytworzonego w województwach PKB, są tendencje zmian w wielkości wytwarzanego PKB w układzie wojewódzkim, obserwowane w okresie 2-3 lat poprzedzających okres szacunku / prognozy. Działanie ich ma na ogół charakter długookresowy i związane jest głównie ze zmianą struktury tworzenia PKB w poszczególnych działach gospodarki narodowej, w szczególności zaś z procesami inwestycyjnymi, które prowadzą do wytwarzania wyższej wartości dodanej.
4. Obserwacje reakcji poszczególnych województw na postępujące ożywienie gospodarcze (doświadczenie dotyczy lat 2001-2002) pozwalają wyróżnić 3 grupy województw, w zależności od momentu zarejestrowania ożywienia, rozumianego jako pierwszy rok wzrostu PKB po okresie jego spowolnienia. Do grupy liderów reagujących najszybciej na wzrost aktywności gospodarczej zaliczają się województwa: małopolskie, świętokrzyskie, dolnośląskie, pomorskie i warmińsko-mazurskie.
5. Najwyższą zmiennością odsetka kontrybucji do krajowego PKB charakteryzują się województwa mazowieckie i śląskie. Najmniejszą zmiennością kontrybucji w tworzeniu PKB na poziomie kraju wykazują województwa: lubuskie, świętokrzyskie, pomorskie i warmińsko-mazurskie.
6. W okresie ostatnich 3 lat tendencję do wzrostu udziału w tworzeniu krajowego PKB wykazywały, spośród analizowanych województw, małopolskie i podkarpackie. Zmniejszanie się udziału w tworzeniu krajowego PKB zaobserwowano w województwach: mazowieckim i wielkopolskim. Utrzymanie udziału w tworzeniu krajowego PKB lub wysoką zmienność, niepozwalającą na zaklasyfikowanie do żadnej z grup, wykazywały województwa: śląskie, dolnośląskie, świętokrzyskie i opolskie.

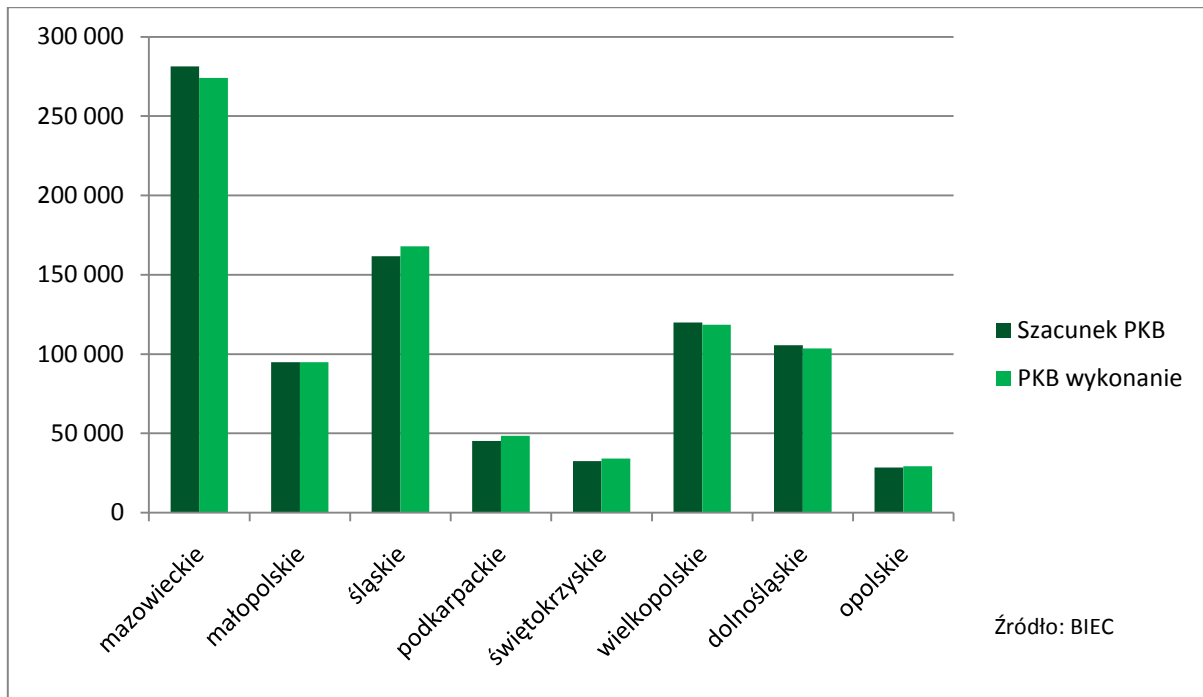
W celu rozszacowania wartości PKB na poszczególne województwa, na podstawie przebiegu załamania aktywności gospodarczej lat 2001-2002 wyznaczono współczynnik cykliczny PKB dla każdego z województw dla pierwszego i drugiego roku spadku aktywności gospodarczej. W prognozie przyjęto, że wpływ tego czynnika w 2009 roku będzie taki sam, jak dla 2002 roku. Za przyjęciem takiego założenia przemawiają: podobieństwo skali spowolnienia w roku 2001 i 2009, powolna i nieznaczna zmiana terytorialnej kontrybucji w tworzenie krajowego PKB w czasie co powoduje, że sekwencja i skala wpływu czynnika cyklicznego w latach 2001 i 2008 powinny być w tych latach dla tych samych województw podobne.

W konsekwencji wskaźniki kontrybucji wojewódzkich PKB obliczono na podstawie tendencji w wielkości udziałów poszczególnych województw w tworzenie PKB krajowego w okresie ostatnich 3 lat, skorygowane o współczynnik cykliczny odpowiadający wartościom 2002 roku.

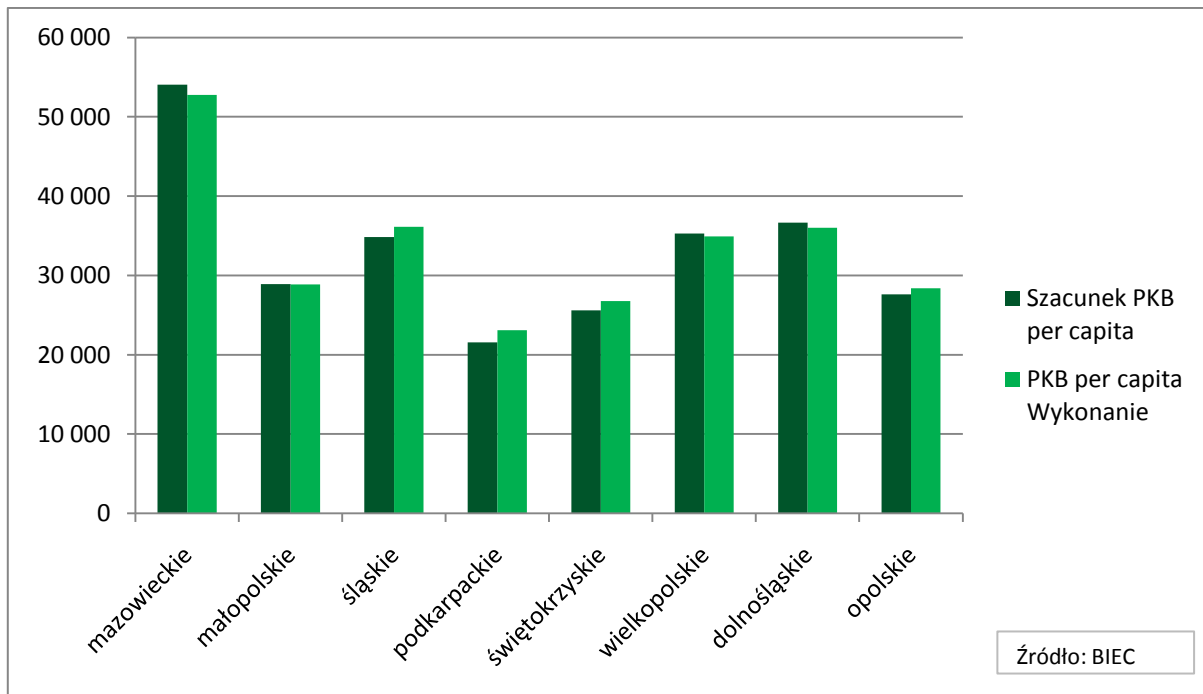
Metoda powyższa została przetestowana odpowiednimi przesunięciami czynnika cyklicznego w czasie na danych z 2008 roku. Rezultaty zaprezentowane zostały na kolejnych rysunkach i tabeli.

Rysunek 7. Szacunek PKB i jego wykonanie dla wybranych województw w 2008 roku

Rysunek 8. Szacunek PKB per capita i jego wykonanie dla wybranych województw w 2008 roku

Dla województwa małopolskiego błąd szacunku PKB w 2008 roku wyniósł 0,05%, zaś błąd szacunku PKB per capita wyniósł 0,17%. Średni błąd dla wszystkich analizowanych województw i obu szacunków wyniósł 2,9%, przy czym największy był dla województwa podkarpackiego, a najmniejszy dla województwa małopolskiego.

Tabela 1. Szacunki i wykonanie PKB i PKB per capita w 2008 roku w wybranych województwach

Województwo	Szacunek PKB	PKB wykonanie	Szacunek PKB per capita	PKB per capita Wykonanie
MAZOWIECKIE	281 266	274 142	54 043	52 770
MAŁOPOLSKIE	94 947	94 790	28 884	28 870
ŚLĄSKIE	161 759	167 948	34 819	36 126
PODKARPACKIE	45 251	48 450	21 553	23 101
ŚWIĘTOKRZYSKIE	32 566	34 086	25 586	26 763
WIELKOPOLSKIE	119 893	118 471	35 287	34 934
DOLNOŚLĄSKIE	105 480	103 534	36 662	35 989
OPOLSKIE	28 504	29 363	27 592	28 379

Współczynnik korelacji między szeregiem PKB – wykonanie oraz szacunkiem PKB dla analizowanych województw wyniósł 0,999.

Współczynnik korelacji między PKB per capita – wykonanie oraz PKB per capita – szacunek wyniósł 0,998.

ZAŁĄCZNIKI

Tablica 1. Wartość wytworzonego PKB w wybranych województwach i w Polsce w latach 2007-2009 oraz prognoza PKB dla województwa małopolskiego i Polski na 2010 rok

Jednostka terytorialna	PKB ogólnie [mln zł]			
	2007	2008	2009	2010
	dane GUS		szacunek	prognoza
POLSKA	1 176 737	1 275 432	1 343 657	1 440 400
MAZOWIECKIE	255 893	274 142	284 519	
MAŁOPOLSKIE	86 635	94 790	101 891	109 896
ŚLĄSKIE	152 741	167 948	179 739	
PODKARPACKIE	43 685	48 450	51 069	
ŚWIĘTOKRZYSKIE	30 329	34 086	37 140	
WIELKOPOLSKIE	109 131	118 471	122 040	
DOLNOŚLĄSKIE	96 666	103 534	111 107	
OPOLSKIE	26 618	29 363	31 132	

Tablica 2. Dynamika PKB rok do roku poprzedniego w wybranych województwach i w Polsce w latach 2007-2009 oraz prognoza dynamiki PKB dla województwa małopolskiego i Polski na 2010 rok

Jednostka terytorialna	PKB ogólnie [dynamika, rok do roku poprzedniego]			
	2007	2008	2009	2010
	dane GUS		szacunek	prognoza
POLSKA	111,0	108,4	105,3	107,2
MAZOWIECKIE	111,6	107,1	103,8	
MAŁOPOLSKIE	110,0	109,4	107,5	107,9
ŚLĄSKIE	110,7	110,0	107,0	
PODKARPACKIE	109,5	110,9	105,4	
ŚWIĘTOKRZYSKIE	112,0	112,4	109,0	
WIELKOPOLSKIE	110,4	108,6	103,0	
DOLNOŚLĄSKIE	112,7	107,1	107,3	
OPOLSKIE	114,05	110,31	106,02	

Tablica 3. Wartość PKB na 1 mieszkańca w wybranych województwach w latach 2007-2009 oraz prognoza PKB per capita dla województwa małopolskiego i Polski na 2010 rok

Jednostka terytorialna	PKB per capita [zł]			
	2007	2008	2009	2010
	dane GUS		szacunek	prognoza
POLSKA	30 873	33 462	35 204	37 725
MAZOWIECKIE	49 415	52 770	54 483	
MAŁOPOLSKIE	26 456	28 878	30 892	33 228
ŚLĄSKIE	32 761	36 126	38 731	
PODKARPACKIE	20 829	23 101	24 298	
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23 741	26 763	29 241	
WIELKOPOLSKIE	32 266	34 934	35 807	
DOLNOŚLĄSKIE	33 567	35 989	38 624	
OPOLSKIE	25 609	28 379	30 193	

Tablica 4. Dynamika PKB na 1 mieszkańca (rok do roku poprzedniego) w wybranych województwach w latach 2007-2009 oraz prognoza dynamiki per capita dla województwa małopolskiego i Polski na 2010 rok

Jednostka terytorialna	PKB per capita [dynamika, rok do roku poprzedniego]			
	2007	2008	2009	2010
	dane GUS		szacunek	prognoza
POLSKA	111,1	108,4	105,3	107,2
MAZOWIECKIE	111,3	106,8	103,4	
MAŁOPOLSKIE	109,7	109,2	107,1	107,6
ŚLĄSKIE	111,1	110,3	107,1	
PODKARPACKIE	109,5	110,9	105,3	
ŚWIĘTOKRZYSKIE	112,4	112,7	109,2	
WIELKOPOLSKIE	110,2	108,3	102,7	
DOLNOŚLĄSKIE	112,9	107,2	107,3	
OPOLSKIE	114,60	110,80	106,22	

Tablica 5. PKB per capita, procentowe odchylenie od średniej krajowej dla wybranych województw, szacunki na 2009 rok i prognoza na 2010 rok dla województwa małopolskiego

Jednostka terytorialna	PKB per capita			
	Odchylenie w stosunku do średniej wartości dla kraju w %			
	2007	2008	2009	2010
	dane GUS		szacunek	prognoza
MAZOWIECKIE	60,06	57,70	54,76	
MAŁOPOLSKIE	-14,31	-13,70	-12,25	-11,92
ŚLĄSKIE	6,12	7,96	10,02	
PODKARPACKIE	-32,53	-30,96	-30,98	
ŚWIĘTOKRZYSKIE	-23,10	-20,02	-16,94	
WIELKOPOLSKIE	4,51	4,40	1,71	
DOLNOŚLĄSKIE	8,73	7,55	9,71	
OPOLSKIE	-17,05	-15,19	-14,24	

WYDAWCA:
URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO
UL. BASZTOWA 22, 31-156 KRAKÓW

ADRES DO KORESPONDENCJI;
UL. RACŁAWICKA 56, 30-017 KRAKÓW
www.gospodarka.obserwatoria.malopolska.pl

PUBLIKACJA DYSTRYBUOWANA NIEODPŁATNIE

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego